

Vergaderjaar 2025–2026

29 924

Toezichtsverslagen AIVD en MIVD

Nr. 289

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2025

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de hoofdlijnen van het MIVD Jaarplan 2026. Het Jaarplan 2026 van de MIVD geeft aan op welke onderzoeksoopdrachten en veiligheidsbevorderende taken de dienst zich het komende jaar zal richten. Dit plan is gebaseerd op de meerjarige inlichtingenbehoefte zoals vastgelegd in de geactualiseerde Geïntegreerde Aanwijzing Inlichtingen en Veiligheid (GA I&V) 2023–2026. Het gehele MIVD Jaarplan 2026 is een staatsgeheim gerubriceerd document en wordt met de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) gedeeld.

Geïntegreerde Aanwijzing

Conform de in de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017) voorgeschreven werkwijze wordt de GA I&V door middel van een vierjaarlijkse herziening opnieuw vastgesteld en vervolgens jaarlijks geactualiseerd. Voor 2026 hebben de MIVD, de AIVD en de behoeftestellende departementen onder leiding van het Ministerie van Algemene Zaken de GA I&V 2023–2026 daarom geactualiseerd. De geopolitieke ontwikkelingen in de wereld en de toenemende vraag naar inlichtingen vanuit de afnemende departementen zijn groot en divers. Daarmee wordt een steeds groter beroep op de MIVD gedaan. Dit vraagt daarom om scherpe keuzes. Volgend jaar moet een nieuwe GA I&V voor 2027–2030 worden opgesteld. De GA I&V geldt als richtlijn voor de inrichting van het inlichtingenonderzoek van de MIVD in de komende jaren.

(Inter)Nationale veiligheid en de rol van de MIVD

Het huidige dreigingsbeeld is ongekend breed en ernstig. De snelle ontwikkelingen in de wereld met (potentiële) impact op de veiligheid in Nederland en op Nederlandse belangen beheersen elke dag het nieuws. De grootste dreigingen komen nog steeds vanuit Rusland, China, jihadistisch terrorisme, rechts- en anti-institutioneel extremisme en vanuit de instabiliteit in het Midden-Oosten. Van deze dreigingen heeft Rusland

het meeste dreigingspotentieel. De Russische dreiging kan hoog oplopen. In het uiterste geval tot een direct gewapend conflict waar de NAVO en Nederland bij betrokken raken. Tegelijkertijd staan wereldwijd democratische waarden onder druk en blijven technologische ontwikkelingen de mogelijkheden vergroten voor statelijke en niet-statelijke actoren om Nederland te raken. Logischerwijs zijn er grote verschillen in de aard van al deze dreigingen en dus ook in de rol van de MIVD bij het onderkennen en tegengaan van deze dreigingen.

De onzekere veiligheidssituatie en onvoorziene ontwikkelingen in de wereld doen een steeds groter beroep op de capaciteiten van de MIVD en AIVD. De diensten moeten een veelheid aan bestaande en nieuwe dreigingen het hoofd weten te bieden. De MIVD moet in deze complexe omstandigheden in staat zijn om snel te reageren op crises en tegelijkertijd duurzaam strategisch inlichtingenonderzoek kunnen verrichten naar bijvoorbeeld de dreigingen vanuit China en Rusland. De MIVD werkt hiervoor nauw samen met de AIVD en andere (inter-)nationale partners.

Prioriteiten en accenten 2026

Gereedstelling voor Hoofdtak 1

De focus van Defensie op Hoofdtak 1 (bescherming van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied, inclusief de Caribische delen van het Koninkrijk) weegt ook voor de MIVD zwaar mee in de prioriteiten voor 2026. Deze taak vraagt van de MIVD om vergaande samenwerking met het *Netherlands Joint Forces Command* (NLD JFC) en de defensieonderdelen. Met het voorstel (in voorbereiding) van de Wet op de Defensiegereedheid (WODG) voorziet de krijgsmacht mogelijkheden voor het optreden in het informatiedomein. Het is belangrijk dat de inzet van de MIVD goed aansluit bij de behoefte en het optreden van de krijgsmacht en andere onderdelen van Defensie. De focus op Hoofdtak 1 en het intensiveren van het onderzoek naar Rusland heeft vanzelfsprekend invloed op en gevolgen voor de overige onderzoeksdoelstellingen van de MIVD.

Rusland

De oorlog in Oekraïne zal het komende jaar zeer waarschijnlijk voortduren en zelfs als de oorlog zou eindigen is het (vooralsnog) onwaarschijnlijk dat Rusland zijn agressieve houding tegen het Westen zal opgeven. Deze houding manifesteert zich steeds openlijker op een hybride wijze richting de NAVO, de Europese Unie (EU) en Nederland. Voor 2026 stellen de MIVD en de AIVD zich als doel henzelf en de ketenpartners in staat te stellen om de Russische dreiging te adresseren, reduceren en mitigerende maatregelen te (laten) treffen.

China

China poogt de bestaande wereldorde in zijn voordeel te veranderen. De gevolgen daarvan voor andere landen, ook Nederland, kunnen veelomvattend en ingrijpend zijn. Als tweede economie van de wereld heeft China het potentieel om economisch en technologisch steeds meer zijn stempel op grote delen van de wereld te drukken. China's intenties ten aanzien van Rusland en zijn provocerende optreden tegen Taiwan staan haaks op Nederlandse en Europese economische en veiligheidsbelangen. China is vanwege zijn gekozen positie in de wereldeconomie naast een partner, ook een concurrent en systeemrivaal in zijn relaties met de EU. De MIVD en de AIVD zien China mede daardoor als een dreiging voor de nationale veiligheid en de westerse wereld in de komende decennia.

Midden-Oosten

De situatie in het Midden-Oosten blijft in 2026 een aandachtsgebied van de MIVD. De aanhoudende spanningen en de gevolgen hiervan voor de Nederlandse veiligheidsbelangen worden actief gemonitord. De MIVD richt zich hierbij op de ontwikkelingen die de Nederlandse en bondgenootschappelijke belangen in de regio kunnen schaden.

Venezuela

In 2026 zetten de MIVD en de AIVD het gezamenlijk onderzoek voort naar de ontwikkelingen in Venezuela en de mogelijke gevolgen hiervan voor de defensie- en veiligheidsbelangen van het Koninkrijk. Dit geldt in het bijzonder voor de dreiging tegen het Caribische deel van het Koninkrijk, waar de Venezolaanse dreiging het meest prominent is.

Early Warning

De MIVD volgt in het kader van *early warning* de ontwikkelingen in een aantal landen of gebieden die in de toekomst een risico kunnen gaan vormen voor de Nederlandse veiligheidsbelangen. Denk hierbij aan de huidige ontwikkelingen in gebieden waar Nederland bijdragen levert aan missies of operaties, of in (Noord-) Afrika waar door instabiliteit, onrust en gewapende conflicten de Nederlandse veiligheidsbelangen in het gedrang kunnen komen.

Contraproliferatie

Massavernietigingswapens vormen een grote bedreiging voor de internationale vrede en veiligheid. Nederland heeft internationale verdragen ondertekend die erop gericht zijn de proliferatie van dergelijke wapens tegen te gaan. In 2026 zetten de MIVD en de AIVD het gezamenlijk onderzoek hiernaar voort, gericht op landen van zorg, zoals Rusland, Iran en Noord-Korea. Het handelen van deze landen staat op gespannen voet met internationale verdragen door het ontwikkelen van massavernietigingswapens. Naast deze ontwikkelingen wordt breder gekeken naar de overbrengingsmiddelen voor deze wapens en verwerving van kennis of goederen voor deze wapenprogramma's.

Extremisme en terrorisme

Polarisering en radicalisering in de Nederlandse maatschappij zijn van negatieve invloed op de defensie- en veiligheidsbelangen. De MIVD verricht onderzoek naar extremisme en (jihadistisch) terrorisme in relatie tot de Nederlandse krijgsmacht. Doel van dit onderzoek is om (de verspreiding van) extremistisch gedachtegoed en gedrag vroegtijdig te signaleren. De MIVD werkt in deze onderzoeken nauw samen met de AIVD, waarbij de AIVD zich richt op de Nederlandse samenleving en de MIVD op Defensie, zoals bij dreiging van terroristische bewegingen voor defensiebelangen in missiegebieden.

Militaire technologie

De MIVD doet onderzoek naar militaire technologie van landen met potentiële dreigende intenties richting de belangen van Nederland en zijn bondgenoten. Hiermee levert de MIVD een bijdrage aan de effectiviteit en weerbaarheid van de krijgsmacht en adviseert de MIVD bij interdepartementale besluitvorming. Zo ondersteunt de MIVD het Ministerie van Buitenlandse Zaken in de exportcontroletaak en het toezicht op de naleving van embargo's. Naast onderzoek naar conventionele en nieuwe

(disruptieve) wapentechnieken gaat de MIVD zich in 2026 ook meer richten op ontwikkelingen in het ruimtedomein. Zo kunnen bijvoorbeeld *counter space* wapens in potentie op grote schaal in de ruimte objecten, zoals bijvoorbeeld satellieten uitschakelen. Dat kan zeer maatschappij-ontwrichtende gevolgen hebben.

Economische veiligheid

Verschillende MIVD- en AIVD-teams dragen vanuit de eigen wettelijke taken bij aan het beschermen van de Nederlandse overheid, (defensie)industrie, vitale infrastructuur en kennisinstellingen tegen dreigingen die een risico vormen voor de Nederlandse economische- en veiligheidsbelangen. De diensten werken hierbij nauw samen met het Loket Kennisveiligheid van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het Ondernemersloket Economische Veiligheid.

Cyber

Verschillende statelijke en niet-statale actoren bedreigen de Nederlandse nationale veiligheid door aanhoudende cyberaanvallen die ze richten op overheden, bedrijven en organisaties. Nederland heeft doorlopend te maken met cyberdreiging vanuit landen als Rusland, China, Iran, Noord-Korea en niet-statale actoren. Statale en niet-statale actoren raken steeds verder verweven, daarnaast blijven cyberaanvallen vaak onder de oppervlakte, maar vormen wel degelijk een grote dreiging. Met name de moeilijke duiding en attributie maakt dit een veelgebruikt middel door deze actoren. Deze digitale dreiging levert dan ook een gevaar op voor de economische veiligheid van Nederland, zijn sociale en politieke stabiliteit, zijn fysieke veiligheid en de internationale rechtsorde. De MIVD richt zich in 2026 nadrukkelijk op het verstoren en openbaren van cyberoperaties van zowel de statale- als niet-statale actoren. Een belangrijk doel van de cyberonderzoeken van de MIVD is daarnaast het in kennis stellen van (internationale) slachtoffers en voorzien in vormen van weerbaarheidsverhogende maatregelen.

Veiligheidsbevorderende taken en doelstellingen 2026

Naast de hierboven beschreven inlichtingentaken, wordt hieronder inzicht gegeven in de veiligheidsbevorderende taken voor 2026.

Veiligheidsonderzoeken

Vorbereiding op een grootschalig conflict geeft een nieuwe dimensie aan de vorig jaar toegelichte trend van de steeds verder toenemende vraag naar veiligheidsonderzoeken. Zowel de uitbreidingsplannen binnen Defensie en de Rijksoverheid als de intensivering van de samenwerking met het bedrijfsleven en specifiek de defensie-industrie, zullen naar verwachting leiden tot een forse stijging van personeel op vertrouwensfuncties. Hierdoor zullen de diensten in 2026 fors meer veiligheidsonderzoeken te verwerken krijgen. De diensten zullen in 2026 nog nauwer gaan samenwerken met de verschillende stakeholders binnen de veiligheidsketen met als doel deze verder te versterken.

De gewijzigde Wet veiligheidsonderzoeken (Wvo) zal in 2026 in werking treden. Het wordt daarmee onder meer mogelijk om een locatie-gebonden vertrouwensfunctie af te geven. Deze toevoeging bevordert de mobiliteit en flexibiliteit van personeel dat werkzaam is op specifieke locaties, zoals bijvoorbeeld de burgerluchthavens. Tevens zal een register van actieve vertrouwensfunctionarissen in gebruik genomen worden.

Elektronische veiligheidsonderzoeken

Conform het Defensie Beveiligingsbeleid controleert de MIVD ruimtes, in binnen- en buitenland, waarin informatie met een rubricering van Staatsgeheim GEHEIM of hoger besproken of verwerkt wordt, op het gebied van elektronische veiligheid. Als gevolg van de internationale geopolitieke ontwikkelingen en de focus op Hoofdtak 1 zal de toename van elektronische veiligheidsonderzoeken naar verwachting de komende jaren continueren. Ook de toegenomen investeringen in de defensieorganisatie resulteren in een grotere behoefte aan inzet van elektronische veiligheidsonderzoeken voor 2026 en daarna.

Industrieveiligheid

De doelstelling van het in 2025 opgerichte Nationaal Bureau Industrieveiligheid (NBIV) is het verhogen van de weerbaarheid van de toeleveranciers van het Ministerie van Defensie, de Rijksoverheid, de Politie en internationale partners. De diensten begeleiden toeleveranciers bij de opzet van beveiligingsbevorderende maatregelen voor opdrachten die de nationale veiligheid raken. Daarnaast zien de diensten toe op de uitvoering van de genomen maatregelen en de beveiliging van gerubriceerde informatie en te beschermen belangen.

Voor het jaar 2026 is de verwachting dat er wederom een toename zal zijn in de aanvraag voor industrieveiligheidsproducten en -diensten. Deze verwachte toename wordt gemotiveerd door groeiende aantallen opdrachten aan defensieleveranciers, maar zeker ook door de introductie van de Algemene Beveiligingseisen voor Rijksoverheidsopdrachten (ABRO) bij leveranciers aan (Rijks)overheid en Politie.

Randvoorwaarden 2026

Naast de hierboven beschreven taken, wordt hieronder inzicht gegeven in de randvoorwaarden voor 2026.

Juridische ontwikkelingen

Nederland wordt steeds vaker geconfronteerd met dreigingen voor de nationale veiligheid. De inlichtingen- en veiligheidsdiensten hebben een belangrijke taak om ons land tegen deze dreigingen te beschermen. Daartoe hebben zij een werkbaar wet nodig die voorziet in de benodigde operationele slagkracht en wendbaarheid om te reageren op technologische of geopolitieke ontwikkelingen, zonder afbreuk te doen aan fundamentele waarborgen zoals onafhankelijk toezicht. Om dit te bereiken wordt de Wiv 2017 herzien. Bij deze herziening worden de ervaringen die zijn opgedaan met de Tijdelijke wet meegenomen. Gelet op de termijn van de werking van de Tijdelijke wet is het van belang van de herziening van de Wiv 2017 binnen vier jaar na inwerkingtreding van de Tijdelijke wet af te ronden.

Bij de herziening van de Wiv 2017 wordt gewerkt aan een dreigingsgericht stelsel voor de inzet van bevoegdheden waarbij onder andere rekening wordt gehouden met de huidige en toekomstige technologische ontwikkelingen en op welke manier deze zo effectief mogelijk en rechtmatig kunnen worden ingezet. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze de diensten, de militaire, politieke en ambtelijke top tijdig van relevante en betrouwbare informatie kunnen voorzien, en hoe het stelsel van toezicht, toetsing en beroep hierbij het beste aansluit. Een specifiek aandachtspunt daarbij is een versteviging van het wettelijk kader voor samenwerking

tussen de MIVD en de krijgsmacht, zowel in vreedetijd als daarbuiten. Naar verwachting worden geen nieuwe bevoegdheden geïntroduceerd.

Personeel

Goed personeelsmanagement is essentieel voor de noodzakelijke groei en doorontwikkeling van de dienst. De MIVD optimaliseert daarom de instroomketen verder in 2026. De MIVD investeert ook in arbeidsmarktcommunicatie en wervingsactiviteiten voor specialistische functies. Op het gebied van werving van schaarse expertise zet de MIVD *dedicated recruiters* in en wordt er Defensiebreed en met de AIVD samengewerkt. Naast werving zal ook in 2026 inhuur plaatsvinden.

Huisvesting

Om de personele groei van de MIVD te kunnen accommoderen tot aan de oplevering van de nieuwbouw, wordt gewerkt aan de modernisering van de huisvesting op de Frederikkazerne om een ongestoorde bedrijfsvoering en een veilige werkomgeving te borgen. De gezamenlijke huisvesting met de AIVD zal plaatsvinden op drie locaties; op de Frederikkazerne, alwaar ook nieuwbouw wordt gerealiseerd¹, de locatie Zoetermeer en de te verbouwen locatie Leidschendam.

Verantwoording

Met deze Jaarplanbrief geef ik u inzicht in de doelstellingen en prioriteiten voor de MIVD in 2026. Verantwoording over de uitvoering van het jaarplan wordt in het openbaar door middel van het openbaar jaarverslag van de MIVD gegeven. Tussentijds wordt gerapporteerd over de voortgang via periodieke voortgangsrapportages. Deze voortgangsrapportages worden gedeeld en besproken met de CIVD.

De Minister van Defensie,
R.P. Brekelmans

¹ Uw Kamer is hier op 28 oktober 2024 door de Staatssecretaris van Defensie over geïnformeerd (Kamerstuk 36 592, nr. 4).